

Krzysztof Kopciuch*

POLITYKA PLATFORMY OBYWATELSKIEJ WOBEC WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

Program każdej z partii obecnej na polskiej scenie politycznej odnosi się do wielu dziedzin społeczno-gospodarczych, w tym również dotyczących postulatów obejmujących organizację oraz reformy strukturalne wymiaru sprawiedliwości w Polsce. Platforma Obywatelska Rzeczypospolitej Polskiej (PO), partia powstała w 2001 r., już od samego początku działalności zakładała w deklaracjach programowych konieczność przeprowadzenia gruntownych zmian, obejmujących też tę ważną kwestię.

Artykuł jest w istocie zarysem programowym partii politycznej, jaką jest PO, odnoszącym się do kwestii programowych związanych z szeroko rozumianym wymiarem sprawiedliwości. Wymiar sprawiedliwości partia rozumie w sposób szeroki – nie tylko, jak wskazuje Konstytucja w art. 175 ust. 1, jako sferę sądownictwa, ale do wspomnianych zagadnień zalicza również reorganizację prokuratury i organów ścigania, organów i korporacji ochrony prawa, jak i reformę norm prawnych.

Autor próbuje odpowiedzieć na szereg istotnych pytań: Jak wyglądały zagadnienia związane z wymiarem sprawiedliwości w programie PO w czasie, gdy partia powstała? Jak ewoluowały zagadnienia dotyczące reformy sądownictwa w programie partii? Czy partia realizowała zagadnienia programowe, gdy uzyskała władzę? Jakie były kolejne etapy reform w sądownictwie wprowadzanych pod przewodnictwem poszczególnych ministrów sprawiedliwości?

W Polsce wiele się pisze na tematy związane z programami partii politycznych, jednak podejmowane do tej pory próby oceny programu politycznego PO dotyczyły albo całościowego oglądu, albo jedynie ważniejszych wycinków jej działalności (np. polityka zagraniczna, polityka

* Wydział Socjologiczno-Historyczny, Uniwersytet Rzeszowski, al. Rejtana 16c 35-959 Rzeszów, e-mail: krzysztof.kopciuch@vp.pl

wobec samorządu terytorialnego). Brak jest jednak publikacji na temat polityki dotyczącej wymiaru sprawiedliwości.

Oceniając dorobek programowy Platformy Obywatelskiej, obejmujący deklarację programową *Zobowiązania* i programy wyborcze przedstawione przed kolejnymi wyborami parlamentarnymi do Sejmu i Senatu w latach 2001–2011, należy zauważyć, iż kwestie polityczne odnoszące się do wymiaru sprawiedliwości były kluczowe w programach partii w trakcie kampanii wyborczych przed kolejnymi wyborami w latach 2001, 2005 i 2007. Zdobywanie władzy przez PO w roku 2007 umożliwiło ich realizację.

Początki działalności Platformy Obywatelskiej

Wchodząc na arenę polityczną w 2001 r., Platforma Obywatelska sformułowała ofertę wyborczą o jednoznacznym, modernizacyjnym charakterze – tak w odniesieniu do gospodarki, jak i państwa. Opowiadając się za wzmocnieniem działania rynku w różnych sektorach życia społecznego, zdecydowanie odróżniała się od pozostałych partii. Równocześnie jej program nastawiony był na obronę interesu tych obywateli, którym „nie jest obojętne, czy państwo, w którym żyją, jest dobrze czy źle zarządzane” (Antoszewski 2009: 19).

Platforma Obywatelska powstała, aby osiągnąć kilka realnych celów, które są kluczem do zaprowadzenia ładu ekonomicznego i politycznego, a tym samym sprzyjają sukcesowi indywidualnemu i zbiorowemu Polaków. Cele te zostały wymienione w *Zobowiązaniu* z 19 stycznia 2001 r.¹ i składają się z trzech części:

- blok gospodarczy, w którym przedstawiono propozycje dotyczące pobudzenia wzrostu gospodarczego, ograniczenia bezrobocia, obniżenia podatków i naprawy finansów publicznych;
- blok społeczny, obejmujący propozycje PO w zakresie edukacji, pomocy społecznej, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa;
- blok zawierający postulaty dotyczące zmian ustrojowych, zapewniające większą skuteczność procedur demokratycznych i umożliwiające przeciwdziałanie upartyjnianiu państwa (Słodkowska 2002: 174).

Kwestie dotyczące wymiaru sprawiedliwości zawarte zostały w drugim bloku programu Platformy Obywatelskiej – bloku społecznym. Zgodnie ze *Zobowiązaniami*, „zapewnienie bezpieczeństwa publicznego

¹ Program partii z 2001 r. – *Zobowiązanie Platformy Obywatelskiej, Program. 2001 z 19 stycznia 2001 r.* dostępny jest również w postaci źródła internetowego: Platforma Obywatelska Warszawa-Bemowo, <http://www.bemowo.platforma.org/program.php> (10.03.2014).

jest podstawowym obowiązkiem państwa, gdyż na chwilę obecną w Polsce narasta poczucie bezradności wobec przestępczości, prowadzące do powszechnego, odczuwalnego przez obywateli, spadku poczucia bezpieczeństwa” (Słodkowska 2002: 202). Podstawowym problemem, jaki program uwzględnia, jest brak dostatecznej skuteczności państwa we wprowadzaniu jednolitej polityki zwalczania przestępczości oraz w konsekwentnym jej realizowaniu. Platforma Obywatelska obiecywała, że będzie działać na rzecz wypracowania w przyszłym parlamencie programu poprawy bezpieczeństwa, celem zrealizowania kilku postulatów. Były nimi:

1. realna poprawa w zwalczaniu przestępczości poprzez wyznaczenie jednego z ministrów – najprawdopodobniej ministra właściwego do spraw wewnętrznych – który miałby odpowiadać za koordynację zapewnienia bezpieczeństwa obywateli i porządek publiczny;
2. określenie nowych kompetencji ministra sprawiedliwości oraz rozważenie, czy zasadne jest dalsze sprawowanie funkcji ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego przez jedną osobę;
3. walka z przewlekłością postępowania sądowego;
4. nowy budżet policji (zmiany sposobu planowania wydatków) – uznano, że należy policzyć koszty czynności policyjnych, operacyjnych, administracyjnych i procesowych, przeanalizować wydatki ponoszone lub wymagane w skomplikowanych sprawach operacyjnych i śledczych, by bardziej efektywnie wydatkować koszty związane ze ściganiem przestępców;
5. połączenie prewencji policyjnej ze strażami miejskimi (gminnymi) w jednolitą policję lokalną, wyodrębnioną i współfinansowaną przez samorząd, co pozwoliłoby zwiększyć skuteczność działań w walce z bezprawiem;
6. powołanie funduszu ofiar przestępstwa, którego zadaniem będzie świadczenie pomocy finansowej pokrzywdzonym (Słodkowska 2002: 202–203).

Według założeń programowych PO popiera kierunek działań zmierzających do wyeliminowania z polskiego prawa kar i środków nadmierne liberalnych wobec przestępców. Według niej sprawcy muszą w większym stopniu niż dotychczas mieć poczucie nieuchronności kary, co związane jest z lepszymi osiągnięciami w wykrywalności przestępstw. W programie napisano: „Należy utrzymać szeroki zakres obrony koniecznej i takiej interpretacji przepisów, by panowało przekonanie, że prawo nie będzie ustępować przed bezprawiem. Słuszna obrona siebie, bliskich i własnego mienia przed bandytami nie może być przestępstwem. Napad zaś na obywatela i rabunek jego mienia nie mogą być traktowane przez państwo, tj. przede wszystkim przez prokuratury i sądy, jako czyn o «małej szkodliwości społecznej»” (Słodkowska 2002: 203).

W kolejnych wyborach parlamentarnych do Sejmu i Senatu, które odbyły się 25 września 2005 r., Platforma Obywatelska uzyskała 133 mandaty poselskie (24,14%), po raz drugi zajmując drugie miejsce, tym razem po zwycięskim Prawie i Sprawiedliwości. Platforma traktowana była początkowo przez PiS jako potencjalny partner koalicyjny, jednak w czasie trwania kampanii wyborczej oba ugrupowania stały się głównymi przeciwnikami (Antoszewski 2009: 15). Program polityczny Platformy Obywatelskiej, zaprezentowany podczas kampanii wyborczej z 2005 r., był powtórzeniem założeń ideowych partii sprzed czterech lat, przedstawionych w postaci *Zobowiązań Platformy Obywatelskiej* z 2001 r., a więc z okresu przed powstaniem partii (Ślōdkowska, Dołbakowska 2006: 166–200).

Program wyborczy Platformy Obywatelskiej przed wyborami parlamentarnymi w 2007 r.

Kampania wyborcza 2007 r. pokazała zupełnie inny program polityczny PO. Hasła wyborcze kampanii: „Polska zasługuje na cud gospodarczy” oraz „By żyło nam się lepiej” ukazały, iż partia skupiła się przede wszystkim na zagadnieniach związanych z polepszeniem życia gospodarczego i społecznego obywateli w państwie. Analizując program, już we wstępie można przeczytać, że był on wynikiem kilkunastu konferencji programowych oraz wielu wewnętrznych i publicznych debat. Brak jest jednak szczegółów odnoszących się do wymiaru sprawiedliwości. *Zobowiązanie* z 2001 r. podawało więcej rzeczowych przykładów i proponowanych postulatów. Program wyborczy z 2007 r. *By żyło się lepiej. Wszystkim* w rozdziale drugim, zatytułowanym *Polska dbająca o wolność i bezpieczeństwo obywateli* postulował:

- przeprowadzenie strategicznego przeglądu bezpieczeństwa – poprzez audyt zagrożeń i zadań oraz kompetencji odpowiednich służb w celu ograniczenia ich kompetencji i niedublowania się ich;
- stworzenie scentralizowanego i skoordynowanego systemu zwalczania zagrożeń bezpieczeństwa państwa, zwłaszcza przestępczości zorganizowanej, korupcji, szpiegostwa i terroryzmu;
- rozdzielenie MSWiA na dwa ministerstwa oraz wzmocnienie kompetencji ministra spraw wewnętrznych, który miał być odpowiedzialny za zagadnienia związane z bezpieczeństwem wewnętrznym państwa;
- zwolnienie premiera od odpowiedzialności za służby specjalne;
- reformę policji;
- ujednoczenie i zmodernizowanie systemów teleinformatycznych i rejestrów wspomagających zwalczanie przestępczości;
- zwalczanie korupcji (Ślōdkowska, Dołbakowska 2011: 199–260).

Więcej faktycznych postulatów programowych Platformy Obywatelskiej wobec wymiaru sprawiedliwości można dostrzec w konkretnych planach działań rządu, przedstawionych przez lidera PO Donalda Tuska podczas *exposé* jako premiera nowego rządu w dniu 23 listopada 2007 r. Tusk żądał rozdzielenia stanowisk ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego². Powiedział: „Łączenie funkcji ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego przez polityków udowodniło, że prokuratura może stać się miejscem prowadzenia polityki partyjnej, a nie zwalczania przestępczości”. Zapowiedział, że rząd rozpocznie pracę nad kompleksową reformą prawa karnego materialnego, procesowego i wykonawczego oraz będzie dążył do rozwiązania przeludnienia zakładów karnych i zakończenia prac nad uruchomieniem innych rodzajów odbywania kar niż w zakładach zamkniętych, na przykład przez dozorowane prace wykonywane na rzecz społeczeństwa. Premier postulował również „nowoczesny i jednolity model aplikacji przygotowującej do zawodu po ukończeniu studiów prawniczych, co pozwoli na łatwiejsze przechodzenie z jednego zawodu prawniczego do drugiego”. Ważne było, aby „minister właściwy do spraw wewnętrznych oraz minister sprawiedliwości byli faktycznie odpowiedzialni za zapewnienie bezpieczeństwa i praworządności w Polsce. Szczególny nacisk będzie położony na poprawę efektywności służb w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom terrorystycznym, przestępczości zorganizowanej i korupcji. Cele te zamierzamy osiągnąć poprzez scentralizowany i skoordynowany system zwalczania najpoważniejszych zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa” (*Exposé* 2007).

Oceniając faktyczną realizację postulatów programowych i konkretnych zagadnień, należy zwrócić uwagę na cztery najważniejsze tematy dyskusji podsumowującej dokonania pierwszego rządu Donalda Tuska, związane z wymiarem sprawiedliwości: rozdział urzędów prokuratora generalnego i ministra sprawiedliwości, realizację postulatów dotyczących podwyżek dla sędziów i prokuratorów, usprawnienie sądownictwa oraz surowe kary dla pedofilów. Rozdzielenie urzędów prokuratora generalnego i ministra sprawiedliwości jest jednym z najważniejszych dokonań rządu, ponieważ ustawa wzmocniła niezależność prokuratorów oraz uwolniła ich od wpływów politycznych. Podczas konferencji prasowej podsumowującej dwa lata rządów Platformy Obywatelskiej ówczesny minister sprawiedliwości Krzysztof Kwiatkowski powiedział: „Wprowadzając te zmiany [rozdział urzędu prokuratora i ministra] wzmocniliśmy niezależność prokuratorów liniowych – prowadzących konkretne postępowania. Niezależność i pozycję ustrojową prokuratury

² Taki postulat Platforma Obywatelska zakładała już w programie politycznym zawartym w *Zobowiązaniach* z 2001 roku.

wzmocni też nowo powołana Krajowa Rada Prokuratorów”. Prokurator Krajowy Edward Zalewski zaznaczył, że rozdział urzędów ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego to zmiana dla dobra obywateli: „Nie może być w pełni demokratycznego państwa, w którym prokuratura podejmowałaby decyzje w sposób niesuwerenny” (Od transformacji).

Najważniejsze dokonania pierwszego rządu koalicji Platformy Obywatelskiej i Polskiego Stronnictwa Ludowego w zakresie wymiaru sprawiedliwości nieco odbiegają od postulatów głoszonych w czasie kampanii wyborczej z 2007 r. czy zaprezentowanych podczas *exposé* premiera Donalda Tuska. Przykładem może być wprowadzenie e-sądów i dostępu do elektronicznych ksiąg wieczystych, czego Platforma Obywatelska nie zakładała w programie politycznym. Jednak w kampanii wyborczej przed wyborami 2011 r. to właśnie te główne dokonania z okresu rządów w latach 2007–2011 były podstawą programową partii w zakresie władzy sądowniczej.

Główne reformy przeprowadzone przez PO w zbiorczym określeniu wymiaru sprawiedliwości dotyczą przede wszystkim reform sędownictwa. 1 stycznia 2010 r. wprowadzono e-sąd, czyli elektroniczne postępowanie upominawcze, a utworzony wówczas w Sądzie Rejonowym w Lublinie XVI Wydział Cywilny swoją właściwością objął cały kraj. Od 16 czerwca 2010 r. można również przejrzeć swoją księgę wieczystą *on line* bez konieczności wizyty w sądzie i wychodzenia z domu. Ponadto nowoczesną technologią wprowadzoną w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości było wdrażanie systemu dozoru elektronicznego, czyli możliwości odbywania kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym. To nie tylko tańsze rozwiązanie, ale i skuteczny sposób na resocjalizację skazanego, który mimo odbywania kary może uczestniczyć w życiu społecznym, czy też pracować na utrzymanie rodziny. Rok 2010 to wyjątkowy czas także dla inwestycji w sędownictwie. Otworzono nowe siedziby sądów, m.in. w Łodzi, Częstochowie, Gliwicach i Rzeszowie. Zakończone zostały również inwestycje w Bielsku-Białej, Ciechanowie, Ostrołęce (Ministerstwo Sprawiedliwości – podsumowanie działań podjętych w 2010 r.).

Kampania wyborcza Platformy Obywatelskiej w 2011 r.

Nowy program wyborczy Platformy Obywatelskiej, skonstruowany na potrzeby wyborów parlamentarnych w 2011 r., koncentrował się przede wszystkim na chlubieniu się dokonaniem rządu oraz przedstawieniu propozycji kontynuacji rozpoczętych zmian. Jeśli chodzi o wymiar sprawiedliwości, partia wymieniła to, co już dokonała, postulując

jednocześnie dalsze reformy związane z funkcjonowaniem sądownictwa w kraju. W programie politycznym partii napisano: „Sprawne państwo w dużej mierze zależy od sprawnego wymiaru sprawiedliwości. Wieloletnie zapóźnienia w tym obszarze stanowiły dla nas jedno z najważniejszych wyzwań mijającej kadencji” (Następny krok).

Nowy pakiet proponowanych reform koncentrował się na kilku głównych założeniach. Do nich należy zaliczyć:

- zmianę struktury organizacyjnej sądów, co miało skutkować skróceniem czasu postępowań sądowych, a także wdrożenie systemu oceny pracy sędziów;
- poszerzenie dostępu do zawodów prawniczych poprzez rozszerzenie grupy osób, które mogą przystąpić do egzaminu zawodowego bez odbywania aplikacji;
- ograniczenie dostępu służb specjalnych i policyjnych do billingów obywateli oraz zwiększenie kontroli nad wykorzystywaniem podsłuchów;
- zmiany w przepisach prawa upadłościowego, łatwiejszy dostęp do windykacji należności drogą elektroniczną, zmiany w odbywaniu kary pozbawienia wolności (Następny krok).

Tak jak w przypadku kampanii wyborczej z 2007 r., tak i w kampanii wyborczej w 2011 r. założenia programowe Platformy Obywatelskiej rozbudowane zostały w trakcie prezentacji polityki rządu podczas *exposé* premiera. Wystąpienie przewodniczącego Platformy Obywatelskiej koncentrowało się na konkretnych planach realizacji dalszych reform obejmujących także wymiar sprawiedliwości. Według założeń premiera wszyscy ministrowie musieli precyzyjnie planować i zdawać raporty, jak miał wyglądać efekt deregulacyjny w każdym kluczowym projekcie, jakim dany minister zajmował się. Tusk powiedział: „Co najmniej połowę do dzisiaj regulowanych zawodów chcemy uwolnić od wszelkiej regulacji, które czynią te zawody typowo regulacyjnymi”. Głównym zadaniem nowego ministra sprawiedliwości miało być usprawnienie pracy sądów, co powinno przynieść efekt w postaci skrócenia średniego czasu postępowania o jedną trzecią. Premier zakładał również walkę z tzw. bubłami prawniczymi: „Będziemy także pracowali nad nowymi projektami ustaw w taki sposób, aby uzyskać przynajmniej ten algorytm minimum, jakim jest równowaga między nowymi przepisami a likwidowaniem starych przepisów. W niektórych państwach o rozbudowanej tradycji deregulacyjnej istnieją wręcz precyzyjnie opisane mechanizmy, które nakazują przy wprowadzaniu nowej ustawy zlikwidować co najmniej tyle samo przepisów, jakie wprowadzą nowe ustawy. Będziemy pracowali nad wprowadzeniem takiego mechanizmu w naszej praktyce legislacyjnej” (*Exposé* 2011).

Praktyka działań Ministerstwa Sprawiedliwości – które realizuje formalnie politykę Platformy w odniesieniu do wymiaru sprawiedliwości – od czasu zaprzysiężenia drugiego rządu Donalda Tuska to przede wszystkim deregulacja zawodów oraz dalsze zmiany w przepisach. Wrzesień 2011 r. był okresem walki z pseudokibicami. Tusk powiedział po spotkaniu z przedstawicielami organizacji kibiców: „Nie będzie żadnej tolerancji ani łagodzenia reguł gry dla chuligaństwa i bandytyzmu na stadionach i wokół stadionów. Bezwzględnie będziemy egzekwować prawo wobec każdego, kto łamie to prawo”. Policja i wymiar sprawiedliwości musiały robić to, co do nich należy oraz starać się precyzyjnie i indywidualnie traktować poszczególne przypadki (Premier: żadnej tolerancji). Niewykluczone, że była to jedna z przyczyn, dzięki której polski wymiar sprawiedliwości poradził sobie z wyzwaniem, jakim była organizacja turnieju Mistrzostw Europy w 2012 r. Od 4 czerwca do 2 lipca 2012 r. do sądów na terenie całego kraju wpłynęło do rozpoznania 166 spraw o przestępstwa (228 osób) mające związek z turniejem piłkarskim (Działania wymiaru sprawiedliwości).

W październiku 2012 r. ówczesny minister sprawiedliwości Jarosław Gowin zapowiedział zmiany w systemie wymierzania kar, skuteczniejszą konfiskatę przestępczego mienia, wprowadzenie możliwości monitorowania i leczenia niezresocjalizowanych zabójców, którzy kończą odbywanie kary, oraz oszczędności w resorcie sprawiedliwości. Mówiąc o swych dotychczasowych dokonaniach, Gowin podkreślił, że jego priorytetami było przyspieszenie postępowań sądowych i deregulacja. Przypomniał, że we wrześniu 2012 r. rząd przyjął projekt zmiany prawa zmierzający do wprowadzenia możliwości monitorowania i leczenia niezresocjalizowanych zabójców, którzy zakończą odbywanie kary. Stwierdził: „Niekórtzy z nich nie zostali zresocjalizowani i nie rokują poprawy. Chodzi o to, aby sędziowie w takich wypadkach mogli ich kierować na terapię, leczenie psychiatryczne do zakładów zamkniętych”. Dla przedsiębiorców resort sprawiedliwości przygotowywał zmianę prawa upadłościowego, której celem było „ratowanie, a nie likwidowanie, przedsiębiorstw” oraz usprawnienie całej procedury. Powstać miał również internetowy centralny rejestr upadłości z informacjami o upadających przedsiębiorstwach do kupienia przez zainteresowanych inwestorów. Założenia do projektu nowelizacji ustawy, które powstawały w porozumieniu z resortem gospodarki, minister Gowin zapowiedział na koniec 2012 r. (Przyspieszenie).

Rok 2013 był czasem reorganizacji sądownictwa. 1 stycznia 2013 r. wprowadzono nową reorganizację sądownictwa, gdyż wówczas weszło w życie rozporządzenie ministra sprawiedliwości w sprawie zniesienia niektórych sądów rejonowych. 79 najmniejszych sądów rejonowych

zostało przekształconych w wydziały zamiejscowe sąsiednich sądów rejonowych. Celem zmian było przede wszystkim bardziej racjonalne i elastyczne wykorzystanie potencjału sędziów, usprawnienie organizacji ich pracy, równomierne obciążenie ich obowiązkami, dzięki czemu sądy miały lepiej służyć obywatelom. Do tej pory w tych najmniejszych sądach nieobecność jednego lub dwóch sędziów w wydziale powodowała poważne problemy z opanowaniem wpływu różnych spraw i bardzo często skutkowało szybkim narastaniem zaległości. Jednocześnie z uwagi na niewielką obsadę orzeczniczą wydziałów możliwości przesunięcia sędziów między nimi były niewielkie (Nowy rok).

Novum zaproponowanym w lipcu 2013 r. były internetowe portale orzeczeń, jeden z projektów realizowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości w ramach informatyzacji sądownictwa. Za jego pośrednictwem, bez potrzeby dokonywania procesu rejestracji, można uzyskać dostęp do aktualnego orzecznictwa sądu. Każde orzeczenie publikowane jest wraz z uzasadnieniem po dokonanej uprzednio anonimizacji (Internetowy portal).

Ministerstwo Sprawiedliwości w styczniu 2014 r. podjęło kilka działań w sektorze usprawnienia organizacji sądownictwa m.in. poprzez ograniczenie czasu delegowania sędziów do Ministerstwa Sprawiedliwości, poszerzenie katalogu kar dyscyplinarnych dla sędziów, wprowadzenie odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych informacji w oświadczeniu majątkowym, a także doprecyzowanie kompetencji prezesów i dyrektorów sądów. Te zmiany w ustawie „Prawo o ustroju sądów powszechnych” miały na celu przede wszystkim założenie, że działalność administracyjna sądów jest działalnością pomocniczą w stosunku do głównej – sprawowania wymiaru sprawiedliwości – stąd też prezes sądu w większym niż dotychczas zakresie powinien mieć wpływ na tę działalność. Ponadto projekt nakłada na ministra sprawiedliwości nowe obowiązki, m.in. związane z unowocześnieniem sądownictwa poprzez wyraźne określenie jego zadań z zakresu informatyzacji sądów (Usprawnienie funkcjonowania).

Rok 2014 również przyniósł kampanię skierowaną do walki z pijanstwem na drogach. Wyższe kary, wprowadzenie obowiązkowych nawiązek pieniężnych, posiadanie alkometru w każdym samochodzie i zwiększenie liczby kontroli na drogach – w ten sposób rząd chciał wzmocnić walkę z plagą pijanych kierowców. Zmiany będą dotyczyć zarówno tych kierowców, którzy po raz pierwszy zostali przyłapani na jeździe po pijanemu, jak i recydywistów. Osoby złapane po raz pierwszy obligatoryjnie tracąby prawo jazdy na okres 3–15 lat i musiałyby zapłacić nawiązkę w wysokości minimum 5000 zł. Kierowcy złapani po raz drugi traciliby prawo jazdy na 5–15 lat, płacąc nawiązkę w wysokości od 10 do 100 tys. zł. Niezależnie od utraty prawa jazdy i kary finansowej osobom ponownie złapanym na jeździe po pijanemu ma grozić kara bezwzględnie

więzienia. Wyroki mają być ogłaszane publicznie, z podaniem danych osobowych sprawcy. Rząd zaproponował również, by w każdym samochodzie obowiązkowo był alkomat (Zero tolerancji).

Podsumowanie

Reasumując, zauważyć należy, iż przeprowadzenie gruntownych reform w wymiarze sprawiedliwości nie było głównym hasłem wyborczym Platformy Obywatelskiej ani priorytetem jej działań. PO już od samego początku istnienia w swoim programie politycznym zakładała przeprowadzenie reform usprawniających funkcjonowanie państwa. Zgodzić się należy, iż sądownictwo i jego organizacja jest jednym z filarów sprawnego działania państwa. Dlatego też partia ta w kolejnych dokumentach programowych odnosiła się do proponowanych zmian dotyczących tej ważnej kwestii.

Program polityczny, opracowany przed kolejnymi wyborami, faktycznie zaczął być realizowany od czasu, kiedy PO wygrała wybory parlamentarne w 2007 r. Również postulaty programowe dotyczące ustroju sądownictwa i organów związanych z jego funkcjonowaniem zaczęto wcielać w życie po wyborach w 2007 r., co przyniosło w efekcie pakiet solidnych reform usprawniających tę ważną dziedzinę. Od tego czasu PO sukcesywnie urzeczywistnia postulaty programowe poprzez kolejne działania podejmowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Wprowadzono koronne rozdzielenie funkcji ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego, przyśpieszono czas rozpoznawania spraw w sądach powszechnych i zreformowano administrację wymiaru sprawiedliwości. Zmiany te są niewątpliwie efektem długoletniej analizy nieprawidłowości i wypaczeń. Należy więc uznać, że założenia programowe są przez partię sukcesywnie urzeczywistniane.

Bibliografia

I. Publikacje zwarte

- Antoszewski A., 2009, *Platforma Obywatelska w polskim systemie partyjnym* [w:] *Platforma Obywatelska*, red. M. Migalski, Toruń.
- Zobowiązanie Platformy Obywatelskiej, Program. 2001 z 19 stycznia 2001 r.* [w:] *Wybory 2001. Partie i ich programy*, red. I. Słodkowska, Warszawa 2002.
- Zobowiązanie Platformy Obywatelskiej, Program. 2001 z 19 stycznia 2001 r.* [w:] *Wybory 2005. Partie i ich programy*, red. I. Słodkowska, M. Dołbakowska, Warszawa 2006.
- By żyło się lepiej. Wszystkim. Program Platformy Obywatelskiej, październik 2007* [w:] *Wybory 2007. Partie i ich programy*, red. I. Słodkowska, M. Dołbakowska, Warszawa 2011.

II. Strony internetowe

- Działania wymiaru sprawiedliwości – podsumowanie UEFA EURO 2012, Ministerstwo Sprawiedliwości, <http://ms.gov.pl/pl/archiwum-informacji/news,4096,10,dzialania-wymiaru-sprawiedliwosci--podsumowanie.html>, (15.03.2014).
- Exposé* premiera Donalda Tuska z dnia 23 listopada 2007 r., „Rzeczpospolita”, <http://www.rp.pl/arttykul/71439.html?p=21>, (11.03.2014).
- Exposé* premiera Donalda Tuska z dnia 18 listopada 2011 r., Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, https://www.premier.gov.pl/files/pliki/20111118_expose.pdf?mobile=true, (11.03.2014).
- Internetowy portal orzeczeń, Platforma Obywatelska, <http://platforma.org/aktualnosc/17421/internetowy-portal-orzeczen>, (18.03.2014).
- Ministerstwo Sprawiedliwości – podsumowanie działań podjętych w 2010 r., plany na rok 2011, <http://ms.gov.pl/pl/archiwum-informacji/news,3557,10,minister-sprawiedliwosci-o-efektywnosci-i.html>, (1.03.2014).
- Następny krok. Razem, Gazeta Wyborcza, http://wyborcza.pl/wyborcza.pl/wyborzy2011/1,115569,10264832,Program_wyborczy_PO____Nastepny_krok_Razem____PDF_.html, (15.03.2014).
- Nowy rok w sądach – reorganizacja niektórych sądów rejonowych, <http://ms.gov.pl/pl/archiwum-informacji/news,4623,10,nowy-rok-w-sadach--reorganizacja-niektorych.html>, (15.03.2014).
- Od transformacji do modernizacji – podsumowanie 2 lat rządu PO-PSL. Panel XI – Wymiar sprawiedliwości, Ministerstwo Sprawiedliwości, <http://ms.gov.pl/pl/archiwum-informacji/news,1003,10,od-transformacji-do-modernizacji--podsumowanie.html>, (13.03.2014).
- Premier: żadnej tolerancji dla bandytyzmu, Platforma Obywatelska, <http://platforma.org/aktualnosc/15536/premier-zadnej-toler>, (15.03.2014).
- Przyspieszenie postępowań sądowych i deregulacja, Platforma Obywatelska, <http://platforma.org/aktualnosc/17687>, (15.03.2014).
- Usprawnienie funkcjonowania sądownictwa, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, <https://www.premier.gov.pl/blog/marek-biernacki/usprawnienie-funkcjonowania-sadownictwa.html>, (4.03.2014).
- Zero tolerancji dla pijanych kierowców, Platforma Obywatelska, <http://www.platforma.org/aktualnosc/33345/zero-tolerancji-dla-pijanych-kierowcow>, (10.03.2014).
- Zobowiązanie Platformy Obywatelskiej, Program. 2001 z 19 stycznia 2001 r., Platforma Obywatelska Warszawa – Bemowo, <http://www.bemowo.platforma.org/program.php>, (10.03.2014).

POLICY OF CIVIC PLATFORM TOWARDS THE JUDICIARY

Abstract

This article presents an analysis of the Civic Platform's political program in relation to the demands on the judiciary. After initially showing the origins of the party, the program analyzes the programming document "Commitment" in 2001 and the program of election campaigns from 2005. The article contains an analysis of the political program of the party prior to the election victories in 2007 and 2011 taking into account political achievements in this matter

Key words: Civic Platform, the courts, the judiciary, government, elections.